

Lieta C-922/19**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 17. decembris

Iesniedzējtiesa:*Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 13. decembris

Kasācijas sūdzības iesniedzēja:*Stichting Waternet***Atbildētājs kasācijas tiesvedībā:**

MG

Pamatlietas priekšmets

Pamatlieta attiecas uz strīdu starp *Stichting Waternet* (turpmāk tekstā – “*Waternet*”), kas ir dzeramā ūdens piegādātājs, un MG – privātpersonu, kas ir pārcēlusies, par jautājumu, vai *Waternet* veiktā dzeramā ūdens piegāde ir nepasūtīta piegāde un, apstipriņošanas atbildes gadījumā, vai no tā izriet, ka MG nav maksāšanas pienākuma.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Šis lūgums atbilstoši LESD 267. pantam, pirmkārt, ir par to, kā interpretēt Direktīvas 97/7/EK 9. pantu un Direktīvas 2011/83/ES 27. pantu, skatot to kopsakarā ar Direktīvas 2005/29/EK 5. panta 5. punktu un I pielikuma 29. punktu, it īpaši jēdzienu “(dzeramā ūdens) nepasūtīta piegāde”. Šāda piegāde ir aizliegta negodīga komercprakse. Otrkārt, jautājums ir par to, vai iepriekš minētie direktīvu noteikumi ir pretrunā līguma slēgšanai.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Tālpārdošanas direktīvas 9. pants un Patērētāju tiesību direktīvas 27. pants, skatot to kopsakarā ar Negodīgas komercprakses direktīvas 5. panta 5. punktu un I pielikuma 29. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pastāv dzeramā ūdens nepasūtīta piegāde šo noteikumu izpratnē, ja dzeramā ūdens piegādātāja komercprakse ir šāda:

(i) Saskaņā ar likumu dzeramā ūdens piegādātājam ir a) ekskluzīva kompetence un pienākums veikt dzeramā ūdens piegādi pa cauruļvadiem tam piešķirtajā apgādes zonā, kā arī b) pienākums personām, kuras to lūdz, izteikt piedāvājumu par pieslēgumu centralizētajai dzeramā ūdens apgādei un dzeramā ūdens piegādi;

(ii) dzeramā ūdens piegādātājs saglabā patērētāja dzīvokļa pieslēgumu centralizētajai dzeramā ūdens apgādei tādā kārtībā, kāds tas bija pirms patērētāja ievākšanās dzīvoklī, tādējādi ūdens cauruļvados patērētāja dzīvoklī ir nodrošināts spiediens un patērētājs, veicot aktīvu un apzinātu darbību, ko veido ūdenskrāna atgriešana vai tai līdzvērtīga darbība, attiecīgā gadījumā var iegūt dzeramo ūdeni, arī pēc tam, kad viņš ir paziņojis, ka nevēloties slēgt līgumu par dzeramā ūdens piegādi, un

(iii) dzeramā ūdens piegādātājs pieprasa samaksu, ciktāl patērētājs, veicot aktīvu un apzinātu darbību, faktiski ir patērējis dzeramo ūdeni, turklāt piemērotie tarifi ir izmaksas sedzoši, pārskatāmi un nediskriminējoši, un to kontrolē valsts iestādes?

2) Vai Tālpārdošanas direktīvas 9. pants un Patērētāju tiesību direktīvas 27. pants, skatot to kopsakarā ar Negodīgas komercprakses direktīvas 5. panta 5. punktu un I pielikuma 29. punktu, ir pretrunā pieņemumam, ka starp dzeramā ūdens piegādātāju un patērētāju tiek noslēgts līgums par dzeramā ūdens piegādi, ja (i) patērētājs, tāpat kā Nīderlandes vidusmēra patērētājs, zina, ka dzeramā ūdens piegāde ir saistīta ar izmaksām, (ii) tomēr patērētājs ilgā laika posmā regulāri patērē dzeramo ūdeni, (iii) patērētājs, arī pēc tam, kad no dzeramā ūdens piegādātāja ir saņēmis vēstuli par sadarbības uzsākšanu, rēķinus un brīdinājuma vēstules, turpina savu ūdens patēriņu un (iv) patērētājs, pēc tam, kad ir tikusi izsniegta tiesas atļauja par dzīvokļa dzeramā ūdens pieslēguma atslēgšanu, paziņo, ka viņš tomēr vēloties ar dzeramā ūdens piegādātāju noslēgt līgumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/7/EK (1997. gada 20. maijs) par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem, 16. apsvērums, 9. un 14. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas

Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”), 6., 7. un 17. apsvērumš, 5.–9. pants un 15. pants; I pielikuma 29. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK, 60. apsvērumš, 3., 4. un 27. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Burgerlijk Wetboek (Civilkodekss, turpmāk tekstā –“BW”), 7. daļas 7. panta 2. punkts (vecā redakcija), 7. daļas 7. panta 2. punkts (jaunā redakcija)

Wet van 18 juli 2009, houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (2009. gada 18. jūlija Likums, ar ko ieviesti jauni noteikumi attiecībā uz dzeramā ūdens ieguvī un piegādi, kā arī centralizētās dzeramā ūdens apgādes organizēšanu [Dzeramā ūdens likums]), 1., 3., 4., 5., 8., 9. pants un 10.–13. pants

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 17 april 2012, nr. IENM/BSK-2012/14677, houdende regels met betrekking tot het afsluiten van kleinverbruikers van drinkwater (Infrastruktūras un vides valsts sekretāra 2012. gada 17. aprīļa rīkojums Nr. IENM/BSK–2012/14677, ar ko nosaka noteikumus par dzeramā ūdens piegādes pārtraukšanu mazajiem patērētājiem [Noteikumi, ar ko ievieš dzeramā ūdens atslēgšanas kārtību mazajiem patērētājiem]), 2., 3., 4. un 6. pants

Besluit van 23 mei 2011, houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (2011. gada 23. maija Lēmums, ar ko paredz noteikumus par dzeramā ūdens ieguvī un piegādi, kā arī centralizētās dzeramā ūdens apgādes organizēšanu [Dzeramā ūdens lēmums])

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 14 juni 2011, nr. BJZ2011046947 houdende nadere regels met betrekking tot enige onderwerpen inzake de voorziening van drinkwater, warm tapwater en huishoudwater (Infrastruktūras un vides valsts sekretāra 2011. gada 14. jūnija rīkojums Nr. BJZ2011046947, ar ko nosaka detalizētus īstenošanas noteikumus dažos jautājumos saistībā ar dzeramā ūdens, karstā ūdens un sadzīves ūdens apgādi [Dzeramā ūdens noteikumi])

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Praksē Nīderlandē patērētāja pārceļšanās gadījumā dzīvokļa dzeramā ūdens pieslēgums netiek (uzreiz) pārtraukts, pie tam pat tad, ja dzīvokļa iemītnieks, kurš pārceļas, ir izbeidzis savu līgumu ar dzeramā ūdens piegādātāju un iemītnieks, kurš ievācas, (vēl) nav noslēdzis līgumu ar dzeramā ūdens piegādātāju. Šī prakse cita starpā izriet no likumā paredzētā dzeramā ūdens piegādātāja pienākuma īstenot politiku, kuras mērķis ir novērst, ka patērētājiem tiek liegta centralizētā dzeramā ūdens apgāde.
- 2 Kopš 2012. gada septembra MG dzīvo dzīvoklī Amsterdamā (turpmāk tekstā – “dzīvoklis”). Ievācoties dzīvoklī, viņš nepieteicās kā jaunais iemītnieks *Waternet* – uzņēmumā, kuram saskaņā ar Dzeramā ūdens likumu ir ekskluzīva kompetence piegādāt dzeramo ūdeni pa cauruļvadiem Amsterdamas pašvaldības teritorijā, un iepriekšējais iemītnieks toreiz nebija paziņojis par atteikšanos. *Waternet* uz šo adresi piegādāja dzeramo ūdeni.
- 3 Rēķinus par dzeramā ūdens piegādi par laika posmu līdz 2014. gada 1. janvārim apmaksāja iepriekšējais dzīvokļa iemītnieks.
- 4 2014. gada 12. novembrī *Waternet* MG nosūtīja tā saucamo vēstuli par sadarbības uzsākšanu.
- 5 Kopš 2014. gada 18. novembra *Waternet* MG nosūtīja rēķinus par dzeramā ūdens piegādi par laika posmu no 2014. gada 1. janvāra.
- 6 MG neapmaksāja *Waternet* nosūtītos rēķinus par laika posmu no 2014. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 18. novembrim.
- 7 *Waternet* vērsās pie *Rechtbank Amsterdam Kantonrechter* [Amsterdamas pirmās instances tiesas tiesneša, kas lietu izskata vienpersoniski] ar prasību pret MG, ar ko tā galvenokārt lūdz samaksāt par piegādāto dzeramo ūdeni. *Kantonrechter* ar 2016. gada 4. novembra spriedumu prasību noraidīja.
- 8 Tad *Waternet* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Gerechthof Amsterdam* [Amsterdamas Apelācijas tiesā]. *Waternet* lūdza atcelt 2016. gada 4. novembra spriedumu un piespriest MG par ūdens patēriņu laika posmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 18. novembrim samaksāt 283,79 EUR, pieskaitot likumiskos procentus un piedziņas izmaksas. *Gerechthof Amsterdam* ar 2018. gada 10. aprīļa spriedumu šo spriedumu atstāja negrozītu.
- 9 Tad *Waternet* iesniedza kasācijas sūdzību *Hoge Raad der Nederlanden* [Nīderlandes Augstākajā tiesā] (turpmāk tekstā – “iesniedzējtiesa”).

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 10 MG būtībā apgalvo, ka viņš neesot slēdzis līgumu ar *Waternet* un ka tā viņu ir apgādājusi ar dzeramo ūdeni, lai gan viņš to neesot lūdzis.
- 11 *Waternet*, pirmkārt, norāda, ka *Gerechthof Amsterdam* esot paudusi kļūdainu juridisko nostāju attiecībā uz jēdzienu “nepasūtīta piegāde” *BW* 7. daļas 7. panta 2. punkta (jaunā redakcija) izpratnē. “Nepasūtīta piegāde” nepastāvot, ja patērētājs, kurš esot jāuzskata par tādu, kuram ir nepieciešams ūdens savā dzīvoklī, pats nolemj lietot ūdeni, izmantojot likumā noteiktu ūdens piegādātāja pienākumu nodrošināt pieslēgumu un ūdensapgādi. Katrā ziņā tā tas esot Nīderlandē, kur ūdens piegādātājs darbojas kā monopolists tirgū ar regulētiem tarifiem un bez tirgus spēkiem, tādēļ pēc būtības nevarot pastāvēt agresīva komercprakse. Turklāt svarīgi esot tas, ka ūdens piegādātājam neesot reālas iespējas novērst ūdens lietošanu. Turpinot, *BW* 7. daļas 7. panta 2. punkts (vecā redakcija) neesot piemērojams dzeramā ūdens piegādei un neesot pretrunā līguma slēgšanai, pamatojoties uz dzeramā ūdens patēriņu.
- 12 Otrkārt, *Waternet* apgalvo, ka *Gerechthof Amsterdam* esot kļūdaini nospriedusi, ka starp *Waternet* un *MG* neesot ticis noslēgts līgums. *Gerechthof Amsterdam* neesot ņēmusi vērā to, ka i) *MG* esot zinājis, ka dzeramā ūdens piegāde nav bezmaksas, (ii) *MG* tomēr gandrīz četrus gadus regulāri ir patērējis dzeramo ūdeni, (iii) *MG* turpināja savu ūdens patēriņu pēc tam, kad bija saņēmis *Waternet* vēstuli par sadarbības uzsākšanu un tam sekojošus rēķinus un brīdinājumus, un (iv) *MG*, pēc tam, kad esot tikusi izsniegta tiesas atļauja par dzīvokļa dzeramā ūdens pieslēguma pārtraukšanu, esot paziņojis, ka viņš tomēr vēloties līgumu ar *Waternet*.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Pirmais jautājums

- 13 Iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir jāpārbauda, vai *Waternet* komercprakse ir negodīga, jo pastāv dzeramā ūdens nepasūtīta piegāde.
- 14 Šāda piegāde ir aizliegta saskaņā ar *BW* 7. daļas 7. panta 2. punktu (vecā redakcija), kas ir piemērojams *Waternet* prasījuma izvērtēšanai par laikposmu no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 12. jūnijam, un saskaņā ar *BW* 7. daļas 7. panta 2. punktu (jaunā redakcija), kas ir piemērojams *Waternet* prasījuma izvērtēšanai par laikposmu no 2014. gada 13. jūnija. Turklāt nepasūtītas piegādes ir aizliegtas saskaņā ar Direktīvas 2005/29 5. panta 5. punktu un I pielikuma 29. punktu, Direktīvas 97/7 9. pantu, kā arī Direktīvas 2011/83 27. pantu.
- 15 Attiecīgajai dzeramā ūdens piegādei ir šādas pazīmes:
 - 1) Saskaņā ar likumu *Waternet* ir ekskluzīva kompetence un pienākums veikt dzeramā ūdens piegādi pa cauruļvadiem tā apgādes zonas teritorijā;

- 2) *Waternet* ir likumā noteikts pienākums personām, kuras to lūdz, izteikt piedāvājumu par pieslēgumu centralizētajai dzeramā ūdens apgādei un dzeramā ūdens piegādi;
 - 3) *Waternet* ir saglabājusi MG dzīvokļa jau esošo pieslēgumu centralizētajai ūdens apgādei. Tādējādi ūdens cauruļvados šajā dzīvoklī joprojām bija nodrošināts spiediens un MG varēja iegūt dzeramo ūdeni, ciktāl viņš to būtu vēlējis, arī pēc tam, kad viņš bija paziņojis, ka nevēlas slēgt līgumu par dzeramā ūdens piegādi, un
 - 4) *Waternet* par dzeramo ūdeni, ko bija patērējis MG, rēķinā norādīja tarifus, kas ir reglamentēti likumā.
- 16 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar tās līdzšinējo nostāju uz jautājumu, vai pastāv dzeramā ūdens nepasūtīta piegāde, būtu jāatbild noraidoši. Proti, *Waternet* komercprakse nerada tiešu kaitējumu vidusmēra patērētāja ekonomiskajām interesēm un neierobežo tā rīcības brīvību saistībā ar dzeramā ūdens iegūvi. Tāpat netiek radīts netiešs kaitējums *Waternet* likumīgo konkurentu ekonomiskajām interesēm, jo saistībā ar dzeramā ūdens piegādi Nīderlandē nepastāv ne brīvā tirgus spēki, ne konkurence. Tādēļ attiecīgā piegāde nav komercprakse, kas būtu jāaizliedz saskaņā ar Direktīvas 2005/29 jēgu.
- 17 Šī lieta būtiskos aspektos atšķiras no gadījuma, kas ir pamatā 2018. gada 13. septembra spriedumam lietā *Wind Tre un Vodafone Italia* (C-54/17 un C-55/17, EU:C:2018:710) attiecībā uz jēdziena “nepasūtītu preču pārdošana” interpretāciju. Nīderlandes patērētājam nav izvēles brīvības attiecībā uz dzeramā ūdens piegādātāju, samaksa tiek pieprasīta tikai tad, ja patērētājs ir veicis aktīvu un apzinātu darbību, un Nīderlandes vidusmēra patērētājs apzinās, ka dzeramā ūdens piegāde ir saistīta ar izmaksām. Tādēļ šī Tiesas judikatūra nav piemērojama šajā lietā.

Otrais jautājums

- 18 Vēl iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai iepriekš minētie direktīvu noteikumi liedz līguma slēgšanu starp *Waternet* un MG.
- 19 MG zināja, ka dzeramā ūdens piegāde ir saistīta ar izmaksām; tomēr viņš gandrīz četrus gadus regulāri patērēja ūdeni, turpināja savu ūdens patēriņu pēc tam, kad bija saņēmis *Waternet* vēstuli par sadarbības uzsākšanu un tam sekojošus rēķinus un brīdinājumus, un, pēc tam, kad tika izsniegta tiesas atļauja par dzīvokļa dzeramā ūdens pieslēguma atslēgšanu, paziņoja, ka viņš tomēr vēlas līgumu ar *Waternet*.